

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Sławne księgozbiory w regionie nadbałtyckim		9.5.1049	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Filologii Klasycznej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	drugiego stopnia
Wydział Filologiczny	Filologia klasyczna	forma	stacjonarne
		moduł	translatoryczna
		specjalnościowy	neolatynistyczna
		specjalizacja	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Jacek Pokrzywnicki; dr Agnieszka Witczak; dr Maria Michalska			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		1	
Konwersatorium		20 godzin - uczestniczenie w zajęciach;	
Sposób realizacji zajęć		5 godzin - samodzielne przygotowanie do zaliczenia.	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		Razem: 25 godzin = 1 ECTS.	
Liczba godzin			
Konwersatorium: 20 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2022/2023 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
fakultatywny (do wyboru)		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Analiza tekstów z dyskusją		Sposób zaliczenia	
- Dyskusja		Zaliczenie na ocenę	
- dyskusja na podstawie omawianych zagadnień		Formy zaliczenia	
		zaliczenie ustne	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student otrzymuje zaliczenie z oceną na podstawie:	
		<ul style="list-style-type: none"> • aktywnego uczestnictwa w zajęciach – 65%; • zaliczenia ustnego – 35%. 	
		Zakres ogólny materiału: patrz rubryka sylabusu pt. Treści programowe.	
		Zakres materiału jest każdorazowo podawany studentom przez Prowadzącego.	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	aktywne uczestnictwo w zajęciach	zaliczenie ustne
	Wiedza	
K_W01	+	+
K_W02	+	+
K_W04	+	+
K_W06	+	+
K_W10	+	+
	Umiejętności	
K_U01	+	+
K_U02	+	+
K_U03	+	+
	Kompetencje	
K_K04	+	+
K_K05	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi**A. Wymagania formalne**

Brak.

B. Wymagania wstępne

Brak.

Cele kształcenia

Celem zajęć jest zapoznanie studentów z zagadnieniami społecznymi oraz dotyczącymi kultury materialnej dawnego Gdańska i regionu nadbałtyckiego, ściślej ze statusem książki w rejonie nadbałtyckim, w tym w Gdańsku, Elblągu, Toruniu, Szczecinie, Greifswaldzie, Królewcu i Sztokholmie (książka jako dzieło sztuki, przedmiot kolekcjonerski, budzący podziw) oraz przedstawienie ważniejszych gdańskich księgozbiorów ze wskazanych terenów.

Treści programowe

Ogólne informacje dotyczące bibliofilstwa. Wybrane zagadnienia z dziejów książki na Pomorzu (dostępność książki rękopiśmiennej, następnie drukowanej; miejscowe księgarnie i drukarnie, sprowadzanie książek z Polski, a także z Europy). Ekslibrisy, noty proveniencyjne i inne znaki własnościowe. Ogólne zagadnienia dotyczące typów kolekcji (kolekcje książek na jeden temat, kolekcje książek z danej drukarni, kolekcje wielotematyczne, kolekcje specjalistyczne, bibliofilskie). Źródła do badań księgozbiorów (autopsja, inwentarze, rękopiśmienne katalogi i indeksy, katalogi aukcyjne). Księgozbiory kościelne (na przykładzie gdańskich, w tym Biblioteka Mariacka i Bibliotheca Zappio-Johannitana). Księgozbiory szkolne i uniwersyteckie (Elbląg, Toruń, Szczecin, Greifswald, Królewiec). Księgozbiory królewskie i arystokracji (Sztokholm, „Srebrna Biblioteka” księcia Albrechta). Wybrane gdańskie księgozbiory prywatne i instytucji (np. Biblioteka Rady Miasta Gdańska, G. B. Bonifacio, W. Schlieff, H. Schwarzwald, J. Heweliusz, J. Uphagen). Analiza księgozbiorów jako źródło do badań społecznych oraz z zakresu kultury, sztuki i literatury.

Wykaz literatury**A. Literatura wykorzystywana podczas zajęć:**

- M. Bogucka, Książka jako element kultury masowej w Gdańsku w XVII wieku [w:] Polska w świecie: szkice z dziejów kultury polskiej, Warszawa 1972, s. 267-272.
- A. Fabiani-Madejska, Jan Bernard Bonifacio markiz Orii Fundator Biblioteki Gdańskiej, Gdańsk 1995.
- Gdański ekslibris XV-XVIII wieku, oprac. A. Kurkowa, Gdańsk 1978.
- I. Imańska, Księgozbiór Jana Heweliusza w świetle katalogu aukcyjnego z 1688 r., „Roczniki Biblioteczne” 55 (2011), s. 69-90.
- Kolekcje prywatne w zbiorach książki dawnej: studia. T. 1-2, red. D. Sidorowicz-Mulak, A. Franczyk-Cegła, Wrocław 2020 (wybrane fragmenty).
- Książka dawna i jej właściciele: zbiór studiów. T. 1-2, red. D. Sidorowicz-Mulak, A. Franczyk-Cegła, Wrocław 2017 (wybrane fragmenty).
- Książkowe znaki własnościowe XV-XVIII wiek. Katalog wystawy, Malbork 1998.
- Z. Nowak, Książka w Gdańsku, Gdańsk 1997.
- Z. Nowak, Po starą księgę sięgam ze wzruszeniem. Szkice z dziejów i kultury książki w Prusach Królewskich od XV do XVIII wieku, Gdańsk 2008. (fragmenty)
- E. Piotrowska, Jan Uphagen – historyk gdański XVIII wieku i jego księgozbiór. Próba interpretacji inwentarza bibliotecznego, „Roczniki biblioteczne” R. 27, z. 1-2 (1985), s. 193-207.
- K. Pomian, Zbieracze i osobliwości: Paryż-Wenecja XVI-XVIII wiek, Gdańsk 2012 (wybrane fragmenty).
- K. Reyhman, Ex-librisy gdańskie, Warszawa 1928.
- Skarby. Z dziejów kolekcjonerstwa sztuki w Polsce od XIII do końca XVIII wieku, Olszanica 2003.
- P. Szafran, Księgozbiory prywatne w siedemnastowiecznym Gdańsku, „Bibliotekarz Gdański” nr specjalny (1975), s. 53-70.

- E. Teodorowicz-Hellman, Polonika w Szwecji w świetle dyskusji nad europejskim dziedzictwem kulturowym. Zbiory archiwalne i biblioteczne, w: Stan badań nad wielokulturowym dziedzictwem dawnej Rzeczypospolitej, t. II, red. W. Walczak, K. Łopatecki, Białystok 2010, s. 167-180.
- J. Tondel, Książka w dawnym Królewcu Pruskim, Toruń 2001.
- J. Tondel, Srebrna Biblioteka księcia Albrechta Pruskiego i jego żony Anny Marii, Warszawa 1994.
- A. Wagner, Superekslibris polski : stadium o kulturze bibliofilskiej i sztuce od średniowiecza do połowy XVII wieku, Toruń 2016 (wybrane fragmenty).
- Z badań nad polskimi księgozbiorami historycznymi. Bibliologia dyscypliną integrującą. Studia ofiarowane profesor Barbarze Bieńkowskiej, Warszawa 1993.

Kierunkowe efekty uczenia się K_W01; K_W02; K_W04; K_W06; K_W10 K_U01; K_U02; K_U03 K_K04; K_K05	Wiedza Student zna: W01 (cf. K_W02) pojęcia takie jak bibliofilstwo, ekslibris, proveniencja; W02 (cf. K_W06) najważniejsze gdańskie kolekcje książkowe; W03 (cf. K_W04; K_W01) rolę dzieł antycznych w księgozbiorach gdańskich; W04 (cf. K_W06) sylwetki ważniejszych bibliofilów związanych z Gdańskiem; W05 (cf. K_W10) współczesne biblioteki gdańskie.
	Umiejętności Student potrafi: U01 (cf. K_U01) analizując znaki proveniencyjne, przedstawić pochodzenie książki; U02 (cf. K_U01) wskazać cechy charakterystyczne dla księgozbiorów prywatnych i instytucji; U03 (cf. K_U01) na podstawie spisu pozycji należących do kolekcji scharakteryzować ją; U04 (cf. K_U02; K_U03) na podstawie analizy ilościowej i jakościowej księgozbioru wysnuwać wnioski dotyczące między innymi warunków majątkowych właściciela, trendów czytelniczych, stosunków gospodarczych i społecznych.
	Kompetencje społeczne (postawy) Student: K01 (cf. K_K04; K_K05) ma świadomość wagi dziedzictwa kultury Gdańska i rejonu nadbałtyckiego.
Kontakt jacek.pokrzywnicki@ug.edu.pl	